

Projekt

z dnia 28 czerwca 2019 r.

Zatwierdzony przez .....

**UCHWAŁA NR .....
RADY MIEJSKIEJ W SOSNOWCU**

z dnia ..... 2019 r.

w sprawie regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków na terenie Gminy Sosnowiec

Na podstawie art. 19 ust. 3-5 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (tj. Dz. U. z 2018r., poz. 1152 z późn. zm.), art. 18 ust. 2 pkt 15, art. 40 ust. 1, art. 41 ust. 1 i art. 42 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2019r., poz.506) oraz art. 4 ust. 1 i art. 13 pkt 2 ustawy z dnia 20 lipca 2000r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (tj. Dz. U. z 2017.,poz. 1523 z późn. zm.), Rada Miejska w Sosnowcu uchwała, co następuje:

§ 1. Uchwała się „Regulamin dostarczania wody i odbioru ścieków na terenie Gminy Sosnowiec” w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Z dniem wejścia w życie niniejszej uchwały, traci moc obowiązująca uchwała nr 841/XLVIII/06 Rady Miejskiej w Sosnowcu z dnia 26 stycznia 2006 roku w sprawie „Regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków na terenie Gminy Sosnowiec”, zmieniona uchwałą 546/XLI/09 Rady Miejskiej w Sosnowcu z dnia 26 marca 2009 roku.

§ 3. Wykonanie uchwały powierzyć Prezydentowi Miasta Sosnowca.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Śląskiego.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Sosnowcu

Mateusz Bochenek

Regulamin dostarczania wody i odprowadzania ścieków na terenie Gminy Sosnowiec

Rozdział 1. Przepisy ogólne

§ 1. 1. Niniejszy regulamin dotyczy dostarczania wody i odprowadzania ścieków na terenie Gminy Sosnowiec.

2. Regulamin określa prawa i obowiązki przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego oraz odbiorców usług.

§ 2. Ilekroć w niniejszym regulaminie mowa o ustawie rozumie się przez to ustawę z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 328, 1566, 2180). Pozostałe pojęcia użyte w regulaminie mają znaczenie wskazane w ustawie.

§ 3. Przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne, będące przedsiębiorcą w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 6 marca 2018 r. - Prawo przedsiębiorców (Dz.U. poz. 646), prowadzi swoją działalność w oparciu o zezwolenie na prowadzenie zbiorowego zaopatrzenia w wodę lub zbiorowego odprowadzania ścieków.

Rozdział 2.

Minimalny poziom usług świadczonych przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne w zakresie dostarczania wody i odprowadzania ścieków

§ 4. Przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne w zakresie dostarczania wody i odprowadzania ścieków ma obowiązek:

- 1) zapewnić zdolność posiadanych urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych do:
  - a) realizacji dostaw wody w ilości wynikającej z technicznych możliwości posiadanych urządzeń wodociągowych, jednak nie mniejszej niż 0,5 m³ na dobę, i pod ciśnieniem mierzonym u wylotu na zaworze za wodomierzem głównym nie mniejszym niż 0,1 MPa (1 kG/cm²) i nie większym niż 0,6 MPa (6 kG/cm²) oraz odprowadzania ścieków w ilości wynikającej z technicznych możliwości posiadanych urządzeń kanalizacyjnych, jednak nie mniejszej niż 0,5 m³ na dobę,
  - b) dostaw wody i odprowadzania ścieków w sposób ciągły i niezawodny,
- 2) zapewnić należyłą jakość dostarczanej wody odpowiadającą wymaganiom określonymw przepisach wykonawczych wydanych na podstawie art. 13 ustawy,
- 3) dostarczać odbiorcy usług wodę z sieci wodociągowej na podstawie pisemnej umowy o treści ustalonej według zasad określonych przepisami obowiązującego prawa, w szczególności ustawą i niniejszym regulaminem,
- 4) odbierać od odbiorcy usług ścieki na podstawie pisemnej umowy o treści ustalonej według zasad określonych przepisami obowiązującego prawa, w szczególności ustawą i niniejszym regulaminem,
- 5) wydawać warunki techniczne niezbędne do podłączenia do sieci oraz uzgadniać przedłożoną przez inwestora dokumentację techniczną,
- 6) instalować i utrzymywać (na swój koszt) u odbiorcy usług wodomierz główny,
- 7) prowadzić regularną wewnętrzną kontrolę jakości dostarczanej wody,
- 8) prowadzić regularną kontrolę urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych posiadanych przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne,
- 9) zapewniać należyte warunki odbioru ścieków oraz zapewnić jakość oczyszczonych i odprowadzanych ścieków, w szczególności poprzez regularne prowadzenie kontroli ilości i jakości odprowadzanych ścieków, w tym ścieków przemysłowych, oraz przestrzegania warunków wprowadzania ścieków do urządzeń kanalizacyjnych,

- 10) dokonywać napraw urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych oraz przyłączy będących w jego posiadaniu,
- 11) zapewniać budowę oraz modernizację urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych w zakresie wynikającym z wieloletniego planu rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych będących w jego posiadaniu i posiadanych środków finansowych,
- 12) na pisemny wniosek odbiorcy usług zlecić wykonanie ekspertyzy wodomierza głównego przez Okręgowy Urząd Miar w celu sprawdzenia prawidłowości wskazań i w przypadku stwierdzenia przez ten Urząd jego wadliwego działania, ponieść koszty ekspertyzy i wymiany.

Rozdział 3.

Warunki i tryb zawierania umów z odbiorcami usług

§ 5. 1. Dostarczanie wody i odprowadzanie ścieków odbywa się na podstawie pisemnej umowy między przedsiębiorstwem wodociągowo-kanalizacyjnym a odbiorcą usług.

2. Zawarcie umowy z odbiorcą usług następuje po złożeniu przez niego wniosku o zawarcie umowy. Umowa z osobami korzystającymi z lokali w budynku wielolokalowym zawierana jest na pisemny wniosek właściciela lub zarządcy budynku wielolokalowego. Zawarcie umowy powinno nastąpić niezwłocznie, nie później niż w terminie miesiąca od dnia złożenia kompletnego wniosku.

3. Przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne udostępnia w swojej siedzibie i na stronie internetowej przykładowy wzór wniosku o zawarcie umowy, przy czym przyjmuje i rozpatruje również wnioski inne niż sporządzone według udostępnianego wzoru.

4. Przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne udostępnia zainteresowanym podmiotom informacje o szczegółowych warunkach zawierania umów, w tym o konieczności przedstawienia przez odbiorców usług dokumentów umożliwiających podpisanie umowy oraz o czasie i miejscu, w którym możliwe jest zawarcie umów.

5. Umowa, o której mowa w ust. 1, może zostać zawarta w lokalu przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego lub poza nim. W przypadku zawarcia umowy poza lokalem przedsiębiorstwa, odbiorcy usług będącemu konsumentem przysługuje prawo odstąpienia od takiej umowy w terminach i zasadach określonych w ustawie z dnia 30 maja 2014 r. o prawach konsumenta (t.j. Dz. U. z 2017, poz. 683).

Rozdział 4.

Sposób rozliczeń w oparciu o ceny i stawki opłat ustalone w taryfach

§ 6. Podstawę rozliczeń wynikających z umowy o dostarczanie wody i odprowadzanie ścieków stanowi aktualna taryfa przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego, określająca ceny i stawki opłat za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków, a także ilość wody dostarczonej do nieruchomości i odpowiednio ilość odprowadzonych ścieków określona zgodnie z art. 27 ustawy.

Rozdział 5.

Sposób kontroli przekroczenia warunków wprowadzania ścieków przemysłowych do urządzeń kanalizacyjnych

§ 7. 1. Przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne prowadząc kontrolę ilości i jakości ścieków przemysłowych wprowadzanych do jej urządzeń kanalizacyjnych ustala miejsce, sposób i częstotliwość poboru kontrolnych próbek. Pobór kontrolnych próbek odbywa się po zawiadomieniu odbiorcy usług o zamiarze przeprowadzenia kontroli i w obecności jego upoważnionego przedstawiciela.

2. Jakość ścieków kontrolowana jest na podstawie próbki średniej dobowej, proporcjonalnej do przepływu, zmieszanej z próbkami pobranych w odstępach co najwyżej dwugodzinnych. Poboru próbek dokonuje się w miejscu reprezentatywnym dla odprowadzanych ścieków. W przypadku odczynu i temperatury wartości odnoszą się do próbek jednorazowych pobranych losowo.

3. W przypadku, w którym charakterystyka techniczna posiadanych przez odbiorcę usług urządzeń kanalizacyjnych lub urządzeń pomiarowych uniemożliwia kontrolę jakości ścieków na zasadach określonych w ust. 2, w szczególności w związku z brakiem urządzeń pomiarowych służących do ustalenia wielkości przepływu ścieków, jakość ścieków kontrolowana jest na podstawie próbki powstałej po zmieszaniu nie mniej niż trzech próbek o jednakowej objętości, pobranych w odstępach czasu nie krótszych niż 30 minut. Jeżeli wprowadzanie ścieków trwa krócej niż jedną godzinę jakość ścieków kontrolowana jest na podstawie próbki powstałej po zmieszaniu odpowiednio mniejszej ilości próbek o jednakowej objętości, pobranych w odstępach czasu nie krótszych niż 30 minut czasu. Poboru próbek dokonuje się w miejscu reprezentatywnym dla odprowadzanych ścieków. W przypadku odczynu i temperatury wartości odnoszą się do próbek jednorazowych pobranych losowo.

Rozdział 6. **Warunki przyłączenia do sieci**

§ 8. 1. Podmiot ubiegający się o przyłączenie do sieci składa do przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego wniosek o wydanie warunków przyłączenia.

2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1 zawiera: oznaczenie wnioskodawcy, wraz z danymi umożliwiającymi kontakt z wnioskodawcą,

- 1) oznaczenie wnioskodawcy, wraz z danymi umożliwiającymi kontakt z wnioskodawcą,
- 2) wskazanie rodzaju i parametrów instalacji odbiorczych,
- 3) określenie wielkości przewidywanego poboru wody i jego celu,
- 4) wskazanie przewidywanej ilości odprowadzanych ścieków i ich rodzaju, a w przypadku dostawców ścieków przemysłowych, również szczegółowej charakterystyki prowadzonej działalności handlowej, przemysłowej, składowej, transportowej lub usługowej, jakości odprowadzanych ścieków oraz zastosowanych lub planowanych do zastosowania urządzeń podczyszczających,
- 5) opis nieruchomości, do której będzie dostarczana woda, lub z której będą odprowadzane ścieki, w szczególności określenie jej lokalizacji, powierzchni, sposobu zagospodarowania, a także przeznaczenia,
- 6) aktualne mapy ewidencyjną i zasadniczą nieruchomości, do której będzie dostarczana woda, lub z której będą odprowadzane ścieki,
- 7) wskazanie planowanego terminu rozpoczęcia poboru wody lub dostarczania ścieków.

3. Przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne określa warunki przyłączenia do sieci i przekazuje je wnioskodawcy, nie później niż w terminie miesiąca od dnia złożenia wniosku.

4. Warunki, o których mowa w ust. 3, określają co najmniej:

- 1) miejsce i sposób przyłączenia nieruchomości do sieci, w tym miejsce zainstalowania wodomierza głównego lub urządzenia pomiarowego,
- 2) jakość ścieków odprowadzanych z nieruchomości,
- 3) informacje o rodzaju i zawartości dokumentów, jakie powinien przedłożyć podmiot ubiegający się o przyłączenie do sieci w celu realizacji przyłącza,
- 4) okres ważności wydanych warunków przyłączenia, który nie może być krótszy niż rok.

5. Warunki, o których mowa w ust. 3, mogą określać maksymalną ilość wody dostarczanej do nieruchomości lub maksymalną ilość ścieków odprowadzanych z nieruchomości.

6. Podmiot ubiegający się o przyłączenie do sieci może wystąpić do przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego o ocenę zgodności dokumentacji planowanego przyłącza z wydanymi warunkami przyłączenia.

Rozdział 7. **Warunki techniczne określające możliwości dostępu do usług wodociągowo-kanalizacyjnych**

§ 9. 1. Dostęp do usług wodociągowo-kanalizacyjnych na nieruchomości wyznacza jej położenie względem istniejących urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego oraz techniczne możliwości tych urządzeń do świadczenia usług, w szczególności stan techniczny, stopień zużycia i przepustowość.

2. Warunkiem dostępu do usług wodociągowo-kanalizacyjnych jest przyłączenie nieruchomości do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego zgodnie z wydanymi warunkami przyłączenia do sieci.

3. Jeżeli przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne odmówi przyłączenia nieruchomości do sieci jest ono obowiązane przesłać podmiotowi ubiegającemu się o przyłączenie do sieci pisemną odmowę wraz z uzasadnieniem. W takim wypadku przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne nie wydaje warunków przyłączenia do sieci.

Rozdział 8.

Sposób dokonywania przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne odbioru wykonanego przyłącza

§ 10. 1. Przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne dokonuje sprawdzenia zgodności wykonanych prac z wydanymi warunkami przyłączenia oraz dokumentacją wykonanego przyłącza.

2. Określone w warunkach przyłączenia próby i odbiory częściowe oraz końcowe są przeprowadzane przy udziale upoważnionych przedstawicieli stron, na podstawie pisemnego zgłoszenia odbiorcy, złożonego w przedsiębiorstwie z co najmniej dwudniowym wyprzedzeniem. Dokonywane czynności dokumentuje się protokołem zawierającym wszystkie istotne ustalenia stron czynności, w szczególności ujawnione niezgodności wykonanych prac z wydanymi warunkami przyłączenia oraz dokumentacją wykonanego przyłącza.

3. Odbiór prac ulegających zakryciu (zasypaniu), w tym częściowemu zakryciu (zasypaniu), podmiot przyłączany jest zobowiązany zgłaszać przedsiębiorstwu wodociągowo-kanalizacyjnemu przed zakryciem (zasypaniem).

4. Przed zasypaniem podmiot przyłączany zobowiązany jest wykonać operat geodezyjny, w zakresie wskazanym w przepisach wykonawczych do art. 43 ust. 4 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo Budowlane (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 1332, poz. 1529 oraz Dz. U. z 2018 r., poz. 12), w dwóch egzemplarzach, z których jeden dostarczy do przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego, a drugi do odpowiedniego urzędu zajmującego się aktualizacją dokumentacji geodezyjnej.

5. Połączenia przyłącza wodociągowego z siecią wodociągową dokonuje się po odbiorze przyłącza wodociągowego.

Rozdział 9.

Sposób postępowania w przypadku niedotrzymania ciągłości usług i odpowiednich parametrów dostarczanej wody i wprowadzanych do sieci kanalizacyjnej ścieków

§ 11. W przypadku niedotrzymania ciągłości świadczonych przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne usług oraz odpowiednich parametrów dostarczanej przez nie wody, o ile przewidywany czas jego trwania przekracza 8 godzin, przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne ma obowiązek:

- 1) poinformować niezwłocznie odbiorców usług o takich przypadkach, na swojej stronie internetowej, w mediach lub w inny zwyczajowo przyjęty sposób, w tym wskazać, o ile to możliwe, planowany termin przywrócenia prawidłowego funkcjonowania sieci i odpowiednich parametrów dostarczanej wody,
- 2) zapewnić odbiorcom usług zastępcze punkty poboru wody w przypadku przerw w dostawie wody przekraczających 12 godzin oraz poinformować odbiorców usług o lokalizacji takich punktów, na swojej stronie internetowej, w mediach lub w inny zwyczajowo przyjęty sposób,
- 3) o ile jest to możliwe, podjąć niezbędne działania celem przywrócenia ciągłości świadczenia usług i odpowiednich parametrów dostarczanej wody,
- 4) poinformować odpowiednie gminne dyżurne służby, wskazując przewidywany czas przywrócenia ciągłości świadczonych usług.

§ 12. 1. O planowanych ograniczeniach w dostawie wody i odprowadzaniu ścieków przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne informuje odbiorców usług, na swojej stronie internetowej, w mediach lub w inny zwyczajowo przyjęty sposób, co najmniej na 48 godzin przed planowaną przerwą w świadczeniu usług.

2. Przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne informuje o zamiarze odcięcia dostawy wody lub zamknięcia przyłącza kanalizacyjnego odbiorców usług co najmniej 20 dni przed planowanym terminem odcięcia dostaw *wody* lub zamknięcia przyłącza kanalizacyjnego, podając jednocześnie informacje o miejscach i sposobie udostępniania zastępczych punktów poboru.

Rozdział 10.

Standardy obsługi odbiorców usług, w tym sposoby załatwiania reklamacji oraz wymiany informacji dotyczących w szczególności zakłóceń w dostawie wody i odprowadzaniu ścieków

§ 13. Przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne zapewnia, aby informacje zawierały co najmniej:

- 1) wskazanie komórki organizacyjnej upoważnionej do kontaktów z odbiorcami usług oraz podmiotami ubiegającymi się o przyłączenie do sieci oraz do przyjmowania i rozpatrywania reklamacji,
- 2) dane umożliwiające kontakt,
- 3) godziny przyjmowania reklamacji oraz udzielania informacji,

były udostępnione w siedzibie przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego oraz na jego stronie internetowej.

§ 14. Przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne zapewnia, aby w jego siedzibie lub na jego stronie internetowej udostępnione były następujące:

- 1) dokumenty w aktualnym brzmieniu:
  - a) taryfa,
  - b) niniejszy regulamin,
  - c) tekst jednolity ustawy (w przypadku braku tekstu jednolitego – tekst ujednolicony) wraz z aktami wykonawczymi,
- 2) informacje dotyczące:
  - a) szczegółowych warunków zawierania umów, w tym o konieczności przedstawienia dokumentów umożliwiających podpisanie umowy oraz o czasie i miejscu, w którym możliwe jest zawarcie umów,
  - b) procedury reklamacyjnej,
  - c) sposobu rozstrzygania, zgodnie z ustawą, spraw spornych w przedmiocie:
    - odmowy zawarcia umowy o zaopatrzenie w wodę lub odprowadzanie ścieków przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne,
    - odcięcia dostawy wody lub zamknięcia przyłącza kanalizacyjnego, lub odmowy przyłączenia do sieci nieruchomości, osobie ubiegającej się o przyłączenie nieruchomości do sieci.

§ 15. 1. Odbiorcy usług oraz podmioty ubiegające się o przyłączenie do sieci mają prawo wnoszenia do przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego reklamacji dotyczących przyłączenia do sieci i wykonywania umowy o dostarczanie wody i odprowadzanie ścieków, w tym w szczególności wysokości opłat za świadczone usługi, ich ilości oraz jakości oraz funkcjonowania przyrządów pomiarowych niezależnie od tego kto jest ich właścicielem.

2. Reklamacje wnoszone mogą być w dowolnej formie i powinny zawierać:

- 1) imię i nazwisko albo oznaczenie podmiotu zgłaszającego reklamację,
- 2) przedmiot reklamacji,
- 3) uzasadnienie,
- 4) informacje co do możliwości kontaktu z podmiotem zgłaszającym reklamację.

3. Przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne zobowiązane jest do powiadomienia zainteresowanego o sposobie rozpatrzenia reklamacji sposobie rozstrzygania zgodnie z ustawą, spraw spornych w terminie miesiąca od daty jej wpływu w formie pisemnej, chyba że podmiot zgłaszający reklamację wskaże inny sposób kontaktu. W przypadku, w którym rozpatrzenie reklamacji wymaga ustalenia stanu faktycznego na nieruchomości odbiorcy usług przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne może wstrzymać rozpatrzenie reklamacji do czasu udostępnienia nieruchomości.

Rozdział 11.

Warunki dostarczania wody na cele przeciwpożarowe

§ 16. Przepisy niniejszego rozdziału określają warunki dostarczania wody na cele przeciwpożarowe w związku z wykonywaniem zadania własnego Gminy Sosnowiec.

§ 17. Przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne zapewnia dostawę wody na cele przeciwpożarowe. Szczegółowe zasady rozliczeń za dostawę wody na cele przeciwpożarowe określa umowa zawierana pomiędzy przedsiębiorstwem wodociągowo-kanalizacyjnym i Gminą Sosnowiec.

§ 18. Prawo do pobierania wody na cele przeciwpożarowe z sieci przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego posiadają wyłącznie jednostki straży pożarnej.

§ 19. Ilość wody pobieranej na cele przeciwpożarowe wraz z określeniem miejsca i daty poboru określa pisemna informacja składana przez właściwego komendanta straży pożarnej, która stanowi podstawę do rozliczeń za pobraną wodę pomiędzy przedsiębiorstwem wodociągowo-kanalizacyjnym a Gminą Sosnowiec.

Rozdział 12.

Przepisy przejściowe i końcowe

§ 20. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Śląskiego.

§ 21. Z dniem wejścia w życie niniejszej uchwały, traci moc uchwała nr 841/XLVIII/06 Rady Miejskiej w Sosnowcu z dnia 26 stycznia 2006 r. w sprawie regulaminu zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków na terenie Gminy Sosnowiec (Dziennik Urzędowy Województwa Śląskiego z dnia 16 marca 2006 r. Nr 31, poz. 906 z późn. zm.).